

Claes stak een radarwerk in een boekband voor een werk geïllustreerd door Joan Miró. © FR

Achelaar en Krutshaar Edgard Claes (70) is een icoon in de wereld van het boekbinden. © Sven Dillen

lithografieën en etsen." Claes koos ervoor om in de boekband een heus radarwerk te stoppen. "Als ik hieraan draai, bewegen al die wieljes in de kof. Als er eentje in de ene richting draait, draait de andere in de andere richting. Zo krijg je een bijzonder effect. Die beweging zit ook in de illustraties van Miró, en toneel is beweging. Ik ben daarna persoonlijk ontvangen in de bibliotheek van Getty, waar het boek een plek zou krijgen. Hij had een kasteel gebouwd, speciaal voor boeken." Waarna Claes er fijntjes aan toevoegt: "En hij had er ook een cricketbaan en een operahuus."

James Joyce

Wie dacht dat de broeder zich ook met oude manuscripten bezighoudt, heeft het mis. "Ooit heb ik hier wel eens de eerste uitgave van de eerste Franse vertaling van *Ulysses* van James Joyce ingebonden", zegt hij. "Dat boek kostte zelfs zonder band al snel 20.000 euro of meer. Voor die *Ulysses* betaalde ik 40 à 50.000 euro." Maar veeleer zijn het verzamelaars die een bijzondere boekband rond hun collectie of catalogus willen. Zo vertelt Claes over een man die alles verzamelde rond het gedicht *Danse Macabre*, een symbolisch gedicht uit 1874 van de Franse componist Camille Saint-Saëns. Voor de catalogus wilde hij een bijzondere boekband en die kreeg hij. Op de band stond een schedel geportretteerd, die je bovendien ook nog eens kon 'openen'. "Anderhalve maand nadat de man het boek ontving, is hij overleden, maar hij was zo gelukkig dat hij dat nog gekregen heeft."

Het is die uniciteit die bibliofielen weten te waarderen. Claes is dan ook een begrip onder boekverzamelaars. En dan te bedenken dat hij ooit beeldhouwer zou worden. "Ik ben begonnen op de technische school in Lommel en wou daarna naar de kunstschool in Has-

selt", zegt Claes. "Ik wilde daar starten als vrije student, maar moest eerst mijn humaniora afmaken. Dat was een hindernis. Compositie, kleurtekenen... dan was ik de eerste van de klas. Maar wiskunde, Frans... (*maakt met zijn hand een schuine lijn naar heden*) Dat ging allemaal zo. Daarna ben ik begonnen op een private school. Die hadden toevallig een heel goede leraar en zo ben ik 'etalage' gaan volgen. Toegepaste kunst, zeg maar, want in die tijd pakten winkels nog uit met hun etalages. Later ben ik nog verder gegaan in de reclame-wereld en ik heb nog even bij een reclamebureau gewerkt. Maar daar werd ik lekemaal gek."

Geen pater

Claes besloot om zijn leven een totaal andere wending te geven. Op 22de begon hij aan kerkelijke studies in Leuven. Z'n dod? Broeder worden. "Geen pater", benadrukt hij. "Een pater is een priester, ik niet. Voor de rest hebben we dezelfde rechten en plichten. Ik mag dus geen mis voordragen. Nu, ik doe wel eens een mis, maar dat is dan mis (*lacht*). Ik vroeg dus in Leuven wat ze dan wilden dat ik deed. 'Boekbinden', antwoordden ze. 'Wat is dat nou weer?', zei ik. Ik had daar nog nooit van gehoord. Maar goed, ik wilde het wel doen. Op voorwaarde dat ik mocht stoppen als het me niet aanstond. En kijk, ik doe het bijna 50 jaar later nog altijd." "In het studiehuis van Leuven maakte ik echter te veel lawaai, en dus vloog ik naar Diest", vertelt Claes. "Daar maakte ik ook te veel lawaai en dus werd ik naar de kelder verbannen. Twintig jaar heb ik daar gezeten. Ik volgde avondles in Mechelen. Normaal was dat vijf keer per week, maar door de afstand moest ik maar drie keer per week gaan. De rest zou ik zelfstandig leren. Ik deed dat heel grondig. Mijn eerste leraar was gespecialiseerd in oude boekbandtechnieken. Die middeleeuwse boek-

banden hadden nog koorden op de rug. Heel plomp, maar eersterk. Zo heb ik nog verschillende boeken gemaakt. Later kreeg ik een nieuwe leraar, die opgeleid was in de beste boekbinderschool ter wereld, in Parijs. Daar draaide het veel meer om kunst. 'Edgard, jij kan toch ook tekenen en schilderen door je opleidingen', zei hij. 'Waarom ontwerp je geen moderne boekbanden? En dat heb ik gedaan.'

Germaine De Coster

De kentering voor Claes kwam er wanneer hij België mocht vertegenwoordigen op een internationale wedstrijd in Parijs. "De directeur van de Nationale Bibliotheek zag me als een nieuwkomer, iemand met beginnersgeluk en kende de prijs toe aan William Szirmai. Maar Germaine De Coster, een gerenommeerde Franse kunstenaar gespecialiseerd in boekbinden, sprong op en protesteerde luid dat ze mij een extra prijs wou toekennen. In enkele seconden ging ik van onbekend naar wereldberoemd, alleszins in het kleine boekbinderswereldje. Germaine's vriend Claude Blaizot had een boekhandel en bestelde daarna steeds meer boekbanden bij mij. En ja, je moet wel klanten hebben, want waar werk je anders voor?"

Na zijn periode in Diest startte Claes met een privaat-schoon in het klooster van Denderkeuw. Hij ontmoette er kerlingen van over de hele wereld. "Uit Nieuw-Caledonië bijvoorbeeld. Weet jij dat liggen?" Bijna vijftien jaar geleden dienden er zich drie jongelingen aan in het klooster van Sint-Agatha. "Ze zochten een begeleidend team en ik werd gevraagd", zegt Claes. "Ik wilde dat doen, op één voorwaarde: ik moest een eigen atelier hebben. En toen kreeg ik deze varkenstal. In Diest had ik een kelder, in Denderkeuw een verbouwde keuken en hier dus een stal. Een aannemer berekende dat de verbouwing tot een atelier 144.000 euro zou kosten. Ik wilde het zelf doen, voor de helft. Wel, ik zat er uiteindelijk 2.000 euro naast."

Beesten zitten er intussen niet meer in de varkenstal, op Theodorus en Amadeus na. De cavia's zitten in een ruime kooi, gemaakt van, hoe kan het ook anders, polycarbonaat. Tussen de machines, de kunstwerken en de cavia's heeft Edgard Claes zijn plekje in het leven gevonden. Stoppen? Daar denkt hij niet aan. "Wat zou ik dan toch moeten gaan doen?", lacht hij. "En daarbij: ik heb nog een wachtlijst van drie jaar. Ik moet wel blijven leven. Ik doe het graag en zolang ik het kan, ga ik door."